

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 993/2021
22.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Бате Цветковића, Драгана Аћимовића и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Зорана Агатоновића, поднетом против правноснажних пресуда Првог основног суда у Београду 32К.бр.1650/2019 од 16.03.2021. године и Вишег суда у Београду Кж1 324/21 од 14.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 22.09.2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Зорана Агатоновића, поднет против правноснажних пресуда Првог основног суда у Београду 32К.бр.1650/2019 од 16.03.2021. године и Вишег суда у Београду Кж1 324/21 од 14.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду 32К.бр.1650/2019 од 16.03.2021. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ и изречена му је условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци и одређено да се иста неће извршити уколико окривљени за време проверавања од 3 (три) године од правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, с тим што ће се у случају опозива условне осуде окривљеном у утврђену казну затвора урачунати време проведено у притвору у периоду од 10.01.2017. године до 09.02.2017. године.

Истом пресудом оштећени ББ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу. Окривљени је обавезан да плати суду на име трошкова кривичног поступка износ од 48.349,00 динара и на име паушала износ од 10.000,00 динара, а све у року од 15 дана од правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 324/21 од 14.06.2021. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА – адвоката Зорана Агатоновића и

потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду 32К.бр.1650/2019 од 16.03.2021. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА – адвокат Зоран Агатоновић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) и 2) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, те да преиначи првостепену и другостепену пресуду тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе или да укине првостепену и другостепену пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз наредбу да се нови поступак одржи пред другим судијом појединцем.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да се побијана правноснажна пресуда заснива на незаконитим доказима и то на налазу и мишљењу органа старатељства Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Стари Град број 55401-2471/16 од 02.12.2016. године и допуни налаза и мишљења органа старатељства Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Стари Град број 56090-79/17 од 23.01.2017. године. Као разлог незаконитости наведених доказа бранилац окривљеног истиче да одредбама Законика о кривичном поступку везаним за предузимање доказних радњи није предвиђено да Центар за социјални рад може дати налаз и мишљење о питањима о којима суд нема потребно стручно знање, а поред тога наведени налази и мишљења, који практично представљају сведочења социјалног радника у писаној форми о томе шта су, супротно правилима о предузимању доказних радњи, пред њим изјавили окривљени, оштећени и сведоци, су, између осталог, сачињени и на основу садржине службених белешки о обавештењима која је полиција у смислу члана 288. ЗКП прикупила од грађана ВВ и ББ од 11.01.2017. године, а која обавештења се не могу користити као доказ и сходно члану 237. став 3. ЗКП се издвајају из списка предмета.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Ово са разлога јер основни налаз Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Стари Град број 55401-2471/16 од 02.12.2016. године и његова допуна број 56090-79/17 од 23.01.2017. године нису налаз и мишљење вештака у смислу одредаба Законика о кривичном поступку, већ су налаз и стручно мишљење Центра за социјални

рад који је сачињен од овлашћене институције коју оснива Република Србија и водитеља случаја ГГ (основни налаз од 02.12.2016. године), односно стручног тима у саставу ГГ, ДД и ЂЂ (допуна налаза од 23.01.2017. године), а у складу са одредбама Породичног закона („Службени гласник РС“, број 18/2005 ... 6/2015), Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, број 24/2011), Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад („Службени гласник РС“, број 59/2008 ... 12/2020) и Закона о спречавању насиља у породици („Службени гласник РС“, број 94/2016). Наиме, према одредби члана 120. став 1. тачка 3) Закона о социјалној заштити Центар за социјални рад има јавна овлашћења и у складу са законом, између осталог, предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима, а према одредби члана 4. став 2. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад, Центар у вршењу јавних овлашћења у складу са законом, између осталог, доставља на захтев суда мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац, док је сходно члану 62. став 2. тачка 1) наведеног Правилника предвиђено да је израда налаза и стручног мишљења обавезна за потребе суда, на захтев суда, или када центар покреће поступак пред судом у складу са надлежностима органа старатељства, а одредбама чланова 63. и 64. наведеног Правилника је прописана структура и садржај налаза и стручног мишљења Центра за социјални рад, при чему је одредбама члана 4. став 1. тачка 13) и члана 7. Закона о спречавању насиља у породици, између осталог, предвиђена примена овог закона у кривичном поступку за кривично дело насиље у породици из члана 194. КЗ и Центар за социјални рад као установа надлежна за спречавање насиља у породици.

Дакле, како из наведеног произилази да није у супротности са законом да Центар за социјални рад даје свој налаз и стручно мишљење у вези функционисања породице у предметима насиља у породици, то је суд наведени основни налаз и стручно мишљење Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Стари Град број 55401-2471/16 од 02.12.2016. године и његову допуну број 56090-79/17 од 23.01.2017. године, а који и по својој садржини и по начину прибављања нису у супротности са Закоником о кривичном поступку, могао користити као доказ у кривичном поступку и на њима засновати побијану правноснажну пресуду. Иначе, у основном налазу и стручном мишљењу Центра за социјални рад од 02.12.2016. године су дати само основни подаци о породици окривљеног, при чему се у истом ни не помиње садржина службених белешки о обавештењима која је полиција у смислу члана 288. ЗКП прикупила од грађана, нити њихову садржину суд наводи у побијаној првостепеној пресуди образлажући шта је утврдио из наведеног налаза и стручног мишљења Центра за социјални рад.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи браниоца окривљеног у којима као незаконит доказ означава допис ПУ за град Београд – Дежурна служба од 13.06.2018. године, истицањем да како овај допис у суштини представља сведочење службених лица – полицајаца у писаној форми, а без икаквог упозорења на дужност казивања истине, и то сведочење о чињеницама како се десио инкриминисани догађај, а које чињенице су полицајци сазнали изласком на лице места приликом прикупљања потребних обавештења од грађана који су у даљем току овог кривичног поступка

постали окривљени, оштећени и сведок, то се наведени допис по ставу браниоца не може користити као доказ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани из разлога јер допис ПУ за град Београд – Дежурна служба од 13.06.2018. године представља извештај овлашћених службених лица ПУ за град Београд о затеченом стању на лицу места, а који извештај не садржи изјаве грађана дате полицији у смислу члана 288. ЗКП, због чега је суд наведени допис могао да користи као доказ у кривичном поступку и да на њему заснује побијану правноснажну пресуду.

Осим тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног у делу у којем као незаконите доказе које је требало издвојити из списка предмета означава исказе сведока ВВ, покојне супруге окривљеног дате на записницима са главног претреса одржаног дана 24.01.2018. године и дана 27.06.2018. године. Као разлог незаконитости исказа датог дана 24.01.2018. године, бранилац истиче да ВВ као привилеговани сведок није упозорена од стране судије на њено право из члана 94. ЗКП да не мора да сведочи, а и у случају да је и упозорена то није убележено у записник, док бранилац као разлог незаконитости исказа овог привилегованог сведока датог на записнику о главном претресу дана 27.06.2018. године наводи да је овај исказ контаминиран незаконитим доказом и представља „плод отровног дрвета“ из разлога јер, и поред тога што је приликом њеног испитивања дана 27.06.2018. године привилеговани сведок упозорена у смислу члана 94. ЗКП на њено право да не мора да сведочи, поступајући судија јој је током тог њеног испитивања предочавао њен претходни исказ од 24.01.2018. године, а који по браниоцу представља незаконит доказ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани из разлога јер из списка предмета произилази да је побијана правноснажна пресуда заснована само на исказу сведока ВВ, покојне супруге окривљеног датом на записнику о главном претресу од 27.06.2018. године, а који исказ представља законит доказ и суд га је правилно извео као доказ прочитавши га на главном претресу одржаном дана 23.10.2020. године сходно члану 406. став 1. тачка 1) ЗКП јер је наведени сведок у међувремену преминула. Приликом њеног испитивања на главном претресу одржаном дана 27.06.2018. године овај привилеговани сведок је упозорена у смислу члана 94. ЗКП да не мора да сведочи (што наводи и сам бранилац у поднетом захтеву) и она се изричито одрекла привилегије да не сведочи и изјавила је да жели да сведочи. Тачан је навод браниоца окривљеног да је овом привилегованом сведоку приликом њеног испитивања на главном претресу одржаном дана 27.06.2018. године предочен њен исказ дат на записнику сачињеном на главном претресу одржаном дана 24.01.2018. године, али се сведок ВВ оградилa од тог свог исказа и на њему суд није засновао побијану правноснажну пресуду.

Такође, по оцени овога суда, неосновани су и наводи браниоца окривљеног у делу у којем као незаконите доказе означава исказе оштећеног ББ, сина окривљеног са свих главних претреса, наводећи да како оштећени ББ као привилеговани сведок приликом његовог испитивања на главним претресима одржаним дана 23.10.2020. године и 09.02.2021. године, када се између осталог изјашњавао о предоченим му СМС

порукама које је он слао окривљеном, није упозорен у смислу члана 94. ЗКП на његово право да не мора да сведочи, то суд по ставу браниоца није могао да као доказ користи ни један исказ овог привилегованог сведока са главног претреса. Ово са разлога јер ако приликом сваког испитивања привилегованог сведока на главном претресу исти није у смислу члана 94. ЗКП упозорен на своје право да не мора да сведочи, то се судска одлука не може заснивати ни на његовим исказима у којима привилеговани сведок није у смислу члана 94. ЗКП упозорен на ово своје право, нити се у таквом случају могу прочитати његови ранији искази када је привилеговани сведок био прописно упозорен.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани из разлога јер из списка предмета произилази да на главним претресима одржаним дана 23.10.2020. године и дана 09.02.2021. године оштећени ББ није ни испитан у својству сведока, већ су му на тим главним претресима само предочене СМС поруке које је он слао окривљеном, а што оштећени није спорио наводећи да их је упутио окривљеном у њиховој међусобној комуникацији СМС порукама, при чему је суд на главном претресу одржаном дана 16.03.2021. године извео као доказни предлог одбране наведене СМС поруке вршењем увида у њихову садржину, али побијана правноснажна пресуда није заснована на том доказу. Побујана правноснажна пресуда се иначе заснива на исказима оштећеног ББ који су дати на записницима о главном претресу одржаном дана 27.06.2018. године и дана 09.12.2019. године, а када је у оба случаја оштећени као привилеговани сведок упозорен у смислу члана 94. ЗКП на његово право да не мора да сведочи и изјавио је да се изричито одриче тог свог права и да жели да сведочи.

Као неосновани су оцењени и наводи браниоца окривљеног у делу у којем указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, истицањем да радње окривљеног АА описане у изреци првостепене пресуде не садрже сва законска обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим. Наиме, по ставу браниоца, за један од два инкриминисана догађаја који су описани у изреци првостепене пресуде није наведена законом предвиђена последица овог кривичног дела, а која може бити угрожавање спокојства, угрожавање телесног интегритета или угрожавање душевног стања, а поред тога није наведено ни приликом ког од два описана догађаја је окривљени као радњу извршења кривичног дела применио насиље и угрозио телесни интегритет члана своје породице – оштећеног ББ, а приликом ког догађаја претњу да ће напасти на живот и тело оштећеног.

Кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика чини онај ко применом насиља, претњом да ће напасти на живот или тело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице, док је ставом 2. истог члана прописан тежи облик овог кривичног дела и то ако је при извршењу дела из става 1. овог члана коришћено оружје, опасно оруђе или друго средство подобно да тело тешко повреди или здравље тешко наруши.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ, то, по налажењу Врховног

касационог суда, из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде и то да је окривљени АА „... применом насиља угрозио телесни интегритет члана своје породице – сина ББ и претњом да ће напасти на његов живот и тело, користећи при том средство подобно да тело тешко повреди ...“, а у време, месту и на начин ближе описан у изреци пресуде, произилази да се у радњама окривљеног стичу сва битна законска обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ, за које је он оптужен и правноснажно оглашен кривим. Наиме, из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде, по налажењу овога суда, јасно произилази да се примена насиља од стране окривљеног према свом сину - оштећеном ББ и претња да ће напасти на његов живот и тело, као радња извршења предметног кривичног дела, односе на оба догађаја описана у изреци пресуде (18.09.2016. године и 10.01.2017. године), док је угрожавање телесног интегритета последица оба описана догађаја, а због чега се као неосновани оцењују наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног у делу у којем указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, истицањем да је суд оглашавањем окривљеног кривим за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ применио закон који се не може применити, обзиром да би се радње окривљеног описане у оптужном акту јавног тужиоца и изреци правноснажне пресуде, по ставу браниоца окривљеног, евентуално и једино могле правно квалификовати као кривично дело угрожавање опасним оруђем при тучи и свађи из члана 124. став 1. КЗ или кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 1. КЗ или кривично дело лака телесна повреда, а никако као кривично дело насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим. Наиме, по ставу браниоца окривљеног, у оптужном акту јавног тужиоца и у изреци првостепене пресуде описани су само појединачни инциденти два члана породице - повређивање или угрожавање оштећеног од стране окривљеног који су се десили у два одвојена догађаја дана 18.09.2016. године и дана 10.01.2017. године и као такви представљају дело ситуационе природе, а није описано и утврђено насиље у породици као модел понашања који окривљени испољава према оштећеном у породичном окружењу, односно радње трајног угрожавања телесног интегритета које предузима окривљени према оштећеном и то у временском периоду од готово четири месеца (период од 18.09.2016. године до 10.01.2017. године), а што је по браниоцу неопходно за постојање кривичног дела насиље у породици из члана 194. КЗ имајући у виду да законски опис бића предметног кривичног дела садржи трајни глагол „ко угрожава телесни интегритет“, а не „ко угрози телесни интегритет“.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су неосновани из разлога јер је у догађајима описаним у изреци правноснажне пресуде утврђен контекст насиља од стране окривљеног АА према члану своје породице – сину ББ, при чему је за постојање предметног кривичног дела довољно да је предузета и само једна радња. Како су, дакле, по налажењу Врховног касационог суда, нижестепени судови правилно нашли да се у радњама окривљеног АА стичу сва битна законска обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става

1. КЗ, то је стога у конкретном случају правилно примењен кривични закон правном квалификацијом кривичноправних радњи окривљеног ближе описаних у изреци правоснажне пресуде као кривично дело насиље у породици из члана 194. став 2. у вези става 1. КЗ, па се следствено томе као неосновани оцењују и наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на штету окривљеног.

У осталом делу захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП истицањем да постоји знатна противречност између онога што се наводи у разлозима првостепене пресуде о садржини записника о исказима сведока ВВ датим у поступку и самих тих записника, па имајући у виду да наведена повреда није дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљеног, односно његовог браниоца, то стога Врховни касациони суд ове наводе захтева није ни разматрао. Поред тога, нису разматрани ни остали наводи браниоца окривљеног у вези повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП везано за догађај од 10.01.2017. године, а из разлога јер ови наводи по налажењу овога суда у суштини представљају изношење личног става браниоца окривљеног и његову сопствену правну оцену.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Зорана Агатоновића, то је Врховни касациони суд, на основу члана 491. став 1. ЗКП, наведени захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић